

**ŽUVININKYSTĖS TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

**IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO**

2019 m. spalio 7 d. Nr. 2E-2019/190
Klaipėda

Vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, 7 punktu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstituciniu veiklos planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 648 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2017 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V1-34 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, atsižvelgiant į Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2017–2019 m. planą, patvirtintą Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2016 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. V1-182 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija programos ir kovos su korupcija programos priemonių 2017–2019 m. plano patvirtinimo“, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos, sudarytos Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V1-96 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2015 m. spalio 1 d. įsakymo Nr. V1-135 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Komisija), 2019 m. spalio 4 d. posėdžio protokolą Nr. R23/2019-10 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“ Žuvininkystės

tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas.

Nustatant formalią įstaigos veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams, t. y. atsižvelgus į tai, kad Žuvininkystės tarnyba, organizuodama viešuosius pirkimus, priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte numatytas kriterijus – „daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas nustato, kad Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas reikalingas tik norint atlikti tarptautinį pirkimą neskelbiamų derybų būdu, sprendimus dėl kitų klausimų organizuojant viešuosius pirkimus priima perkančioji organizacija.

Komisija pagal kompetenciją atliko Žuvininkystės tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą. Komisija savo darbe vadovavosi aukščiau paminėtais teisės aktais, taip pat Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Analizuotas 2019 m. I–III ketv. laikotarpis. Tyrimas atliktas dokumentiniu būdu, formaliu ir palyginimo metodais, analizuojant Žuvininkystės tarnybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3D-259 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pavadinimo ir nuostatų patvirtinimo“ su pakeitimais, vidaus dokumentus, darbuotojų pareigybių aprašymus, Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, Žemės ūkio ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, kuriais vadovaujasi darbuotojai, atlikdami savo funkcijas. Atrankos principu peržiūrėta dalis vykdomos veiklos dokumentinės medžiagos ir veiklos ataskaitų, Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje skelbiama informacija ir jos aktualumas.

Žuvininkystės tarnyba, organizuodama viešuosius pirkimus, vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, nustatančiu viešųjų pirkimų tvarką, pirkimų subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, viešųjų pirkimų kontrolės ir ginčų sprendimo tvarką, Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. V1-50 „Dėl asmenų, atsakingų už pirkimų planavimą, pirkimo iniciatorių, pirkimo organizatorių skyrimo“, kuriuo paskirti pirkimo organizatoriai mažos vertės

prekių, paslaugų ir darbų pirkimams vykdyti, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos darbo reglamentu, patvirtintu Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V1-6 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Darbo reglamentas), nustatančiu dokumentų rengimo ir pasirašymo tvarką. Minėti teisės aktai nustato detalią viešųjų pirkimų Žuvininkystės tarnyboje organizavimo ir atlikimo tvarką, sprendimų priėmimo tvarką, aiškiai įvardija asmenis, turinčius teisę juos planuoti, inicijuoti ir organizuoti (sąrašas yra baigtinis), ginčų, kilusių dėl viešųjų pirkimų organizavimo, nagrinėjimo tvarką, viešųjų pirkimų dokumentų rengimo, derinimo ir teikimo pasirašymui tvarką, viešojo pirkimo komisijų funkcijas, teises ir pareigas, jų darbo organizavimo tvarką bei atsakomybę. Šie teisės aktai, atsižvelgiant į norminių teisės aktų pakeitimus, naujų įsigaliojimą, pripažinimą netekusiais galios, nuolat peržiūrimi ir, esant poreikiui, keičiami. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio pagrindu sudaromos Žuvininkystės tarnybos viešųjų pirkimų komisijos, kurios vykdo supaprastintus ir tarptautinius pirkimus.

Darbuotojų, atliekančių viešuosius pirkimus, funkcijos aiškiai nustatytos jų pareigybių aprašymuose. Yra darbuotojų, kurių pareigybių aprašymuose nėra įrašytos tokios funkcijos, tačiau Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu yra patvirtintas sąrašas asmenų, turinčių teisę juos inicijuoti ir organizuoti. Jie yra pasirašytinai supažindinti su 2019 m. birželio 19 d. Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. V1-78 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas“. Sprendimai dėl viešųjų pirkimų inicijavimo ir organizavimo priimami ne vienasmeniškai, t. y. šiuos sprendimus, remiantis Darbo reglamentu, turi patvirtinti viešąjį pirkimą inicijuojančio ar organizuojančio darbuotojo tiesioginis vadovas, Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjas, Finansų ir turto valdymo skyriaus vedėjas, todėl piktnaudžiavimo tikimybė nebuvo nustatyta, kaip ir siekiai priimti dalyviui ar tiekėjui naudingą sprendimą. Kitais atvejais sudarytos viešojo pirkimo komisijos, kur atitinkamus sprendimus priima komisijos balsų dauguma, sprendimų priėmimo tvarka yra reglamentuota ir nustatytos aiškios veikimo ribos, apibrėžti komisijos sudarymo, sprendimų priėmimo klausimai.

Darbuotojai, organizuojantys viešuosius pirkimus, pasirašo nešališkumo deklaraciją bei konfidencialumo pasižadėjimą, kuriais patvirtina apie savo nešališkumą tiekėjams bei pasižada neteikti tretiesiems asmenims informacijos, kurios atskleidimas prieštarautų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams, visuomenės interesams ar pažeistų teisėtus pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų ir (ar) Žuvininkystės tarnybos, kaip perkančiosios organizacijos, interesus. Darbuotojų veikimo ribas nustato ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, įpareigojantis atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją užtikrinti lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų laikymąsi.

Žuvininkystės tarnyba prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus atlieka Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemonėmis. Ši priemonė sėkmingai prisideda prie skaidrumo, vykdamas viešuosius pirkimus, užtikrinimo. Bendra Žuvininkystės tarnybos įvykdytų viešųjų pirkimų vertė per 2019 metų I–III ketvirčius sudarė apie pusantro milijono eurų, atsižvelgiant į tai, kad ne visos pirkimų procedūros yra užbaigtos. Šiuo laikotarpiu bendra viešųjų pirkimų perkant per CPO LT elektroninį katalogą vertė sudaro 21 652,61 Eur.

Žuvininkystės tarnyba savo interneto svetainės skiltyje Korupcijos prevencija nurodytos galimybės, kaip Žuvininkystės tarnybos darbuotojai, tiekėjai, kiti asmenys gali pateikti savo nuomonę, pranešti apie, jų manymu, netinkamai atliekamas Žuvininkystės tarnybos darbuotojų pareigas. Žuvininkystės tarnyba turi savo paskyrą socialiniame tinkle „Facebook“, kurioje viešina visas naujienas bei aktualią informaciją, užtikrindama viešumą ir skaidrumą.

Žuvininkystės tarnybos darbuotojai nuolat dalyvauja ir stiprina savo kompetenciją tiek Žuvininkystės tarnyboje, tiek ir kitose institucijose organizuojamuose mokymuose, skirtuose korupcijos prevencijai bei kompetencijos viešųjų pirkimų srityje kėlimui. Tokiuose mokymuose bei seminaruose dalyvauja teisininkai, viešųjų pirkimų specialistai, skyrių vadovai bei kiti darbuotojai, kuriems pavesta organizuoti ir inicijuoti viešuosius pirkimus. Kvalifikacija šioje srityje yra nuolat tobulinama ir keliama. Darbuotojai nuolat domisi naujovėmis, įstatymų pakeitimais, naujausia teismų praktika, konsultuojasi su Viešųjų pirkimų tarnyba, tokiu būdu užtikrindami teisės aktų taikymo praktikoje teisėtumą.

Nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu Žuvininkystės tarnyboje nebuvo gauta skundų iš tiekėjų ar kitų suinteresuotų asmenų dėl Žuvininkystės tarnybos darbuotojų netinkamai atliktų veiksmų organizuojant viešuosius pirkimus, nebuvo kilę jokių ginčų. Pažymėtina, jog nagrinėjamu laikotarpiu jokių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar veiklos trūkumų, susijusių su viešaisiais pirkimais, Žuvininkystės tarnyboje neužfiksuota. Šiuo metu nėra teisminių bylų, susijusių su viešaisiais pirkimais, kurių viena iš šalių būtų Žuvininkystės tarnyba.

Apibendrinant galima konstatuoti, kad viešųjų pirkimų organizavimas Žuvininkystės tarnyboje atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte numatytą kriterijų, todėl Žuvininkystės tarnybos veikla formaliai priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad aukščiau nurodytais teisės aktais viešųjų pirkimų organizavimas Žuvininkystės tarnyboje yra aiškiai reglamentuotas, apibrėžiamos ir detalizuojamos viešuosius pirkimus organizuojančių darbuotojų teisės ir pareigos, jų atsakomybė, užtikrinama įvairiapusė darbuotojų veiklos kontrolė, skubiai reaguojama į pastebėtus veiklos trūkumus, nustatoma ginčų nagrinėjimo bei sprendimų apskundimo tvarka, aiškiai nurodomi asmenys, turintys įgaliojimus veikti viešųjų pirkimų organizavimo srityje, darytina išvada, kad šioje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, tačiau ji yra valdoma.

Taip pat pažymėtina, kad atsižvelgdama į Viešųjų pirkimų tarnybos skelbiamą informaciją bei į tai, kad mūsų šalyje viešieji pirkimai yra viena iš jautriausių sričių korupcijai pasireikšti ir kad neracionalus lėšų naudojimas gali būti susijęs su korupcijos apraiškomis, Žuvininkystės tarnyba nustatė, kad šiai dienai būtinybės imtis papildomų priemonių siekiant mažinti galimas korupcijos rizikas nėra, bet, esant poreikiui ir atsiradus naujoms aplinkybėms, Žuvininkystės tarnyba imsis papildomų priemonių, siekdama užtikrinti skaidrų ir tinkamą viešųjų pirkimų procesų vykdymą, racionalų lėšų panaudojimą bei šių veiksmų kontrolę. Žuvininkystės tarnyboje korupcijos rizikos veiksniai, atsiradusios įvairios aplinkybės gali paskatinti, sukelti ar leisti korupcinį ar neetišką elgesį bei sudaryti prielaidas, galinčias lemti korupcijos reiškinių atsiradimą, tačiau rizikingiausiose Žuvininkystės tarnybos veiklos srityse korupcijos pasireiškimo tikimybė yra mažai tikėtina, nes jos atsiradimą eliminuoja detaliami reglamentuotas Viešųjų pirkimų įstatymas bei poįstatyminiai aktai, kuriais vadovaujasi Žuvininkystės tarnyba, atlikdama jai deleguotas funkcijas.

Analizuojamu laikotarpiu Žuvininkystės tarnyboje nebuvo gauta skundų iš tiekėjų ar kitų suinteresuotų asmenų dėl Žuvininkystės tarnybos darbuotojų netinkamai atliktų veiksmų organizuojant viešuosius pirkimus, nebuvo kilę jokių ginčų. Pažymėtina, jog nagrinėjamu laikotarpiu jokių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar veiklos trūkumų, susijusių su viešaisiais pirkimais, Žuvininkystės tarnyboje neužfiksuota. Šiuo metu nėra teisminių bylų, susijusių su viešaisiais pirkimais, kurių viena iš proceso šalių būtų Žuvininkystės tarnyba.

Direktorius

Tomas Kazlauskas